

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 59

29 травня 2020 р.

м. Переяслав

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

29 травня 2020 року

Вип. 59

Збірник наукових праць

Переяслав – 2020

УНИВЕРСИТЕТ ГРИГОРИЯ СКОВОРОДЫ
В ПЕРЕЯСЛАВЕ

Совет молодых ученых университета

Материалы
Международной научно-практической интернет-конференции
**«ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**

29 мая 2020 года

Вып. 59

Сборник научных трудов

Переяслав – 2020

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 59. 521 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©Університет Григорія Сковороди

в Переяславі

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Материалы Международной научно-практической интернет-конференции «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации»: Сб. науч. трудов. Переяслав, 2020. Вып. 59. 521 с.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Базалук О.А. – доктор философских наук, профессор

Воловик Л.М. – кандидат географических наук, доцент

Дашкевич Е.В. – кандидат биологических наук, доцент (Беларусь)

Доброскок И.И. – доктор педагогических наук, профессор

Кикоть С.Н. – кандидат исторических наук (ответственный секретарь)

Евтушенко Н.М. – кандидат экономических наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологических наук, доцент

Садыков А.А. – кандидат физико-математических наук, доцент (Казахстан)

Склярченко О.Б. – кандидат филологических наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медицинских наук, доцент (Узбекистан)

Сборник материалов конференции вмещает результаты научных исследований научных сотрудников, преподавателей высших учебных заведений, докторантов, аспирантов, студентов по актуальным проблемам гуманитарных, естественных и технических наук.

Ответственность за грамотность, аутентичность цитат, достоверность фактов и ссылок несут авторы публикаций.

©Авторы статей

©Совет молодых ученых университета

©Университет Григория Сковороды

в Переяславе

Послідовність питань з можливістю вибору однієї або кількох відповідей доцільно використовувати для повторення, актуалізації, перевірки рівня засвоєння і розуміння навчального матеріалу. Цей тип опитування підходить для здійснення формуючого оцінювання, за допомогою якого виконують діагностику процесу засвоєння навчального матеріалу всім класом. Миттєвий зворотний зв'язок і відображення результатів допомагають швидко виявити складні для розуміння питання, звернути увагу на типові помилки, своєчасно реагувати на прогалини у знаннях учнів. Також формуюче оцінювання сприяє підвищенню мотивації учнів, дає їм можливість самостійно оцінювати і контролювати процес навчання.

Витрати часу на спілкування з кожним учнем упродовж уроку можуть бути занадто великі, але за допомогою Mentimeter відбувається охоплення відповідей усіх учнів класу одночасно. Учні одразу бачать відповіді на поставлене питання, порівнюють свій результат з іншими відповідями, тобто здійснюють рефлексію своєї діяльності. В процесі такого опитування учитель має можливість прокоментувати питання, пояснити правильну відповідь, закріпити суттєві поняття і твердження, необхідні для засвоєння змісту навчального матеріалу.

Опитування за допомогою програми Mentimeter допомагає в цікавій формі із залученням до активної діяльності усіх учнів класу здійснювати подання навчального матеріалу, працювати над його закріпленням і узагальненням. В такому разі учитель повинен підготувати проблемні питання для того, щоб стимулювати дискусію, допомогти учням самостійно прийти до правильної відповіді через обговорення, бесіду, логічні висновки. Для реалізації цього завдання доцільно скористатися опитуванням з відповідями у вигляді хмаринки слів (рис. 2). За допомогою хмаринки слів формується асоціативний ряд слів стосовно певного поняття чи теми, акцентується увага на важливих термінах. Слід зазначити, що під час використання програми Mentimeter кожен учень бере участь у формуванні хмаринки слів, долучається до спільної активної діяльності, має можливість в такий спосіб висловити власні думки та ідеї.

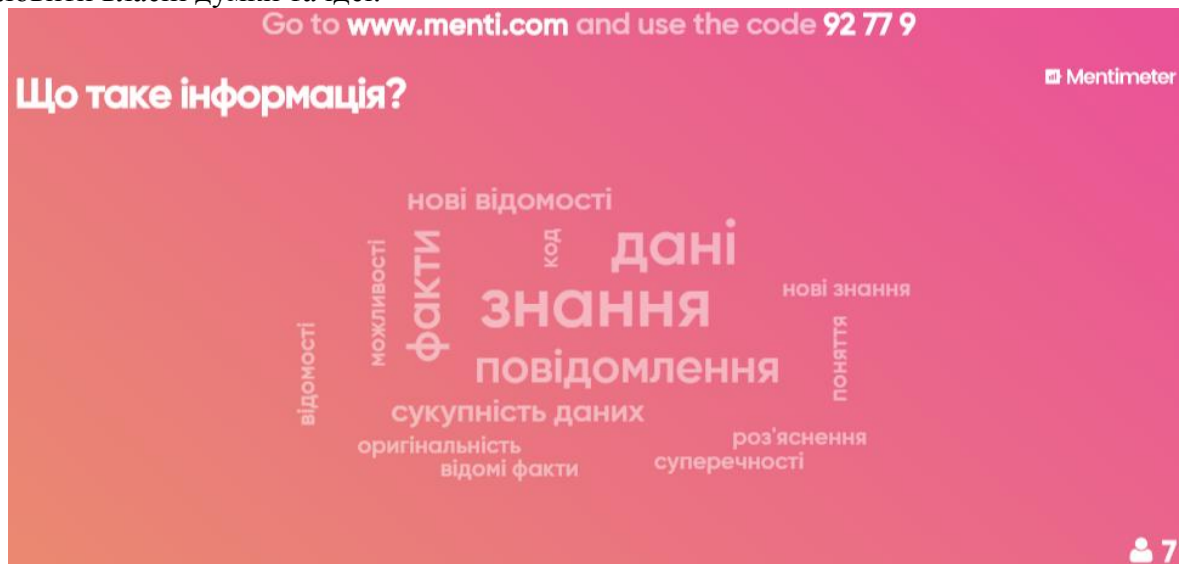

Рис. 2. Результат опитування в програмі Mentimeter з відповідями у вигляді хмаринки слів.

Наприклад, під час вивчення теми «Основні поняття інформатики» пропонуємо учням відповісти на питання «Що таке інформація?». Відповіді учасників опитування відображаються на екрані (рис. 2). Таким чином, з'являється поле для обговорення, бесіди, дискусії, в результаті яких разом з учнями даємо означення основних понять, ставимо нові питання. Зокрема, постає питання: чи можна ототожнювати поняття «інформація» та «знання»? Для відповіді на це питання з урахуванням думки класу можна створити нове опитування і запропонувати учням проголосувати за кожен із варіантів.

Веб-сервіс Mentimeter зручно використовувати з метою проведення оцінювання об'єктів або явищ за певними критеріями. Зокрема на уроках інформатики під час вивчення теми «Створення презентацій» доцільно підготувати в Mentimeter питання з пропозицією вибрати кращий слайд серед двох зображень з різним поданням того самого змісту. Зазвичай учні віддають більше голосів за слайд, який кращий для наочного сприймання. В цей момент потрібно попросити пояснити: які недоліки вони помітили на слайді, чому вибраний слайд краще сприймається. Під час такого обговорення учні навчаються аргументувати свою відповідь та спільно з учителем визначають критерії, рекомендації для правильного, більш наочного подання відомостей на слайдах презентації.

Таким чином, використання засобів програми Mentimeter допомагає створювати середовище для організації та підтримки інтерактивного навчання, сприяє підвищенню мотивації та інтересу до навчання, розвитку мисленнєвої діяльності, комунікативних навичок та умінь. Перспективним напрямком подальших досліджень є створення та апробація нових форм постановки завдань та виконання вправ з використанням програми Mentimeter та інших мобільних систем реагування.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бугаєць Н.О. Використання веб-сервісу Kahoot! у процесі навчання інформатики // Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи», 8-9 листопада 2018 р. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка. С. 90 – 92.
2. Плаксина И.В. Интерактивные технологии в обучении и воспитании: метод.пособие. Владимир: ВлГУ, 2014. 163 с.
3. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. 2007. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24841> (дата звернення: 28.05.2020).
4. Титова С.В., Талмо Т. Создание модели интерактивной лекции с помощью мобильной системы опроса SRS // Вестник Московского университета. Серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2015. №3. С.127-135.
5. Rudolph, Jürgen. A brief review of Mentimeter – A student response system // Journal of Applied Learning and Teaching 1.1 (2018): 35-37.

УДК 372

*Наталія Бутенко, Вікторія Іванова
(Херсон, Україна)*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

У статті розглядаються актуальні проблеми підготовки учителів біології в умовах нової освітньої парадигми. Суспільні тенденції гуманізації навчально-виховного процесу ставлять до учителя біології високі вимоги.

Ключові слова: *підготовка, проблеми, учитель біології, пріоритети.*

The article considers the current problems of training biology teachers in the new educational paradigm. Social tendencies of humanization of the educational process place high demands on the biology teacher.

Key words: *training, problems, biology teacher, priorities.*

Прийняття нових Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» спонукають до варіативності змісту природничо-наукової освіти в загальноосвітній школі, розробці нових програм, тому реальна ситуація вибору, в якій

знаходиться сьогодні шкільний вчитель біології ставлять перед методичною підготовкою майбутнього фахівця нові завдання характерні для сьогодення.

«Стратегічні пріоритети в освіті змінилися зі знань і умінь школяра на його особистісні якості, тому на перший план виходять такі її функції:

а) соціалізація – процес навчання і виховання учня, результатом яких буде підготовка до активного самостійного життя в суспільстві;

б) людинотворча (гуманістична), що передбачає збереження і відтворення тілесного і духовного здоров'я особистості, створення умов для розвитку і самореалізації» [5, с. 211].

Зокрема, майбутній учитель має набути таких умінь: «працювати за новими педагогічними технологіями; здійснювати науково та педагогічно обґрунтований вибір навчальної програми, відповідних до неї дидактичних засобів, підручників та посібників; розробляти таку методичну систему навчання з предмету або циклу дисциплін, щоб не тільки давати знання, а й навчати самостійно мислити, спираючись на ці знання, збуджувати інтерес в учнів до творчого пошуку; реалізувати змістовний аспект викладання біології, який передбачає забезпечення відповідності ступеня освіченості учня вимогам сучасного рівня розвитку біологічної науки та практики [3].

Реалізація зазначених завдань передбачає вдосконалення теоретико-методичної підготовки вчителя біології. Методична підготовка має сприяти формуванню творчих основ педагогічної майстерності педагога, відповідати його пізнавальним інтересам та потребам, враховувати його особистісні властивості, мати варіативну складову.

До числа важливих проблем методики біології як навчальної дисципліни при підготовці майбутнього вчителя біології слід віднести систему методичного змісту, оскільки саме вона визначає цілісну методологічну та методичну картину майбутньої практичної роботи вчителя-біолога з її змістовно діяльними, інтегровано-дисциплінарними, світоглядними, соціально значущими, функціонально-цільовими та іншими сторонами.

Вирішення проблеми змісту методичної підготовки студентів освітньої галузі дозволить подолати протиріччя, які виникли в умовах реформування сучасної школи, між потребами закладів середньої освіти та професійної підготовки вчителя біології.

Завданням вузу є не тільки визначення змісту навчання студентів, але й доцільно організований процес його засвоєння і формування вмінь та навичок, використання отриманих знань.

Аналіз досліджень науковців та практичного досвіду вказують на необхідність удосконалення: «організації взаємозв'язку та наступності між всіма дисциплінами навчального плану підготовки вчителя-біолога (в тому числі: суспільними, психолого-педагогічними і біологічними); викладання дисциплін, спрямованих на підготовку конкретно шкільного вчителя біології в аспекті поставлених перед ним майбутніх завдань в умовах нової реформованої школи; удосконалення навчального процесу з методики викладання біології, її матеріальної бази» [3].

Як зазначають науковці «Удосконалення підготовки, вчителя для сучасної реформованої школи – це комплексна проблема, яка передбачає вирішення цілісної системи завдань, що стоять перед вищою школою» [3, 4].

Головними складовими цієї системи визначені:

а) створення науково обґрунтованої моделі образу сучасного вчителя, який зможе реалізувати завдання реформованої школи;

б) розробка професіограми вчителя – предметника, зокрема, в нашому випадку вчителя біології;

в) організація навчально-виховного процесу професійної підготовки вчителя, який би допомагав оволодіти складовими структурних компонентів майстерності сучасного вчителя;

г) сприяння самоосвіті та самовдосконаленню особистісних професійних якостей майбутнього вчителя [2].

Дидактика вищої школи дає відповідь на питання: чому навчати, як навчати і навіть навчити.

Аналіз досліджень теоретиків та практиків методики викладання біології дає можливість зробити висновок, що в основному дається відповідь на питання «чому вчити», але «головне ж питання методики "як вчити" в багатьох випадках подається методистами в рецептурному плані, або розглядається на рівні суб'єктивних посилянь, без обґрунтування психолого-фізіологічними даними, які б підтверджували необхідність використання запропонованої методики для певної вікової групи і при вивченні конкретної теми або розділу навчального предмета» [3].

Сучасну українську школу характеризує така особливість як впровадження інклюзивного навчання, яка передбачає рівний доступ до якісної освіти всіх дітей незалежно від спеціальних потреб.

«Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників» [1].

Ця проблема досить актуальна і потребує певної акцентуації у підготовці учителів біології, адже вони мають працювати з дітьми зі спеціальними освітніми потребами. «Дітям з особливими освітніми потребами забезпечується право на навчання за допомогою найбільш прийнятних для таких осіб методів і способів спілкування, зокрема, навчання жестовою мовою та рельєфно-крапковим шрифтом (шрифтом Брайля)» [5].

При вивченні курсу педагогіки, методики виховної роботи та окремих методик принцип індивідуального підходу в центрі уваги студентів. При його інтерпретації акцентується увага на його використанні під час вивчення біології, щодо учнів з різними рівнями підготовленості, вікових особливостях. В нашому дослідженні мова йде про підготовку вчителя біології до роботи в інклюзивних класах. Студенти мають вміти визначати проблеми, які виникають у школярів під час вивчення біології, які характерні для учнів з особливими освітніми потребами і створювати інклюзивне навчальне середовище, яке забезпечить ефективне навчання різних категорій дітей.

Майбутні учителі мають усвідомити, що мова йде не про створення належних умов навчання таких дітей у звичайній школі, а й у зміні методів, прийомів і засобів навчання. Акцентується увага не тільки на організаційний структурний компонент педагогічної майстерності вчителя біології, а й про духовні основи, зокрема, прояв педагогічного такту.

Використання дидактичного принципу індивідуального підходу навчання вчителем біології, потребує реалізації такого структурного компоненту майстерності як креативні основи.

Комунікативні основи майстерності вчителя біології допоможуть вплинути на формування особистісних якостей здорових дітей, зокрема на формування толерантності, доброзичливості, взаємодопомоги та інше.

«Завдання педагога – полегшувати для учнів процес навчання, допомагати їм у досягненні повного самовиявлення» [2].

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон «Про освіту»; Закон «Про загальну середню освіту» // Голос України. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Зязюн І.А. та ін. Педагогічна майстерність. К.: Вища школа, 1997. 394 с.
3. Макарова Г.Г. Критерії, показники та рівні професійного розвитку студентів педагогічних ВНЗ // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Чернігів: ЧНПУ, 2013. Вип. 113. С. 178-183.
4. Мороз О. Г. Навчальний процес у вищій педагогічній школі : Навч. посіб. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. 338 с.
5. Новикова Н. Шкільна біологічна освіта в Україні: витоки і сучасна практика. Львів: Тріада плюс, 2018. 332 с.
6. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за заг. ред. проф. Ю.Д.Бойчука. Харків: Оригінал, 2018. 724 с.